

Geachte voorzitter, geachte Statenleden, geachte aanwezigen,

Graag maken wij gebruik van de laatste kans, die u ons geeft om aan te geven waarom het van belang is om burgers te beschermen tegen de komst van megastallen, zoals in Grubbenvorst het NGB. Niet alleen de leefomgeving van die burgers wordt onacceptabel aangetast, als er geen afdoende normen gesteld en maatregelen genomen worden, maar ook de gezondheid van mensen is in het geding.

Uw heeft in november in de Statencommissie Fysiek Domein onder andere gediscussieerd over de effecten van de komst van megastallen op de volksgezondheid. Tussen het tijdstip van die discussie en vandaag zijn nog een aantal belangrijke zaken naar voren gekomen op dit punt, die wij graag onder uw aandacht brengen.

Allereerst willen wij u wijzen op het feit dat er momenteel geen afdoende luchtwassers zijn, die de fijnstof - met name bij kippenbedrijven en zeker als het gaat om fijnstof pm_{2,5} - adequaat uit de lucht halen. En - als we spreken over de risico's van influenza - via insleep maar ook via de lucht, gehecht aan de fijnstofdeeltjes, meerdere risico's met zich meebrengen. De huidige generatie luchtwassers, zo meldde minister Cramer onlangs in een brief aan de Tweede Kamer, zijn absoluut niet toereikend, ze halen maximaal 30 tot 40% van het fijnstof uit de lucht als ze al werken, maar eerder nog raken ze verstopt door de fijnstof en functioneren ze helemaal niet. Dit in schrijnend contrast met de beweringen van de gemeente Horst aan de Maas en het NGB, via het rapport van Blonk Milieu Advies, dat ze 80 tot 90% fijnstof en ammoniak uit de lucht kunnen halen.

Tweede punt dat wij onder uw aandacht willen brengen is de discussie die momenteel speelt in provinciale Staten van Brabant. Daar heeft de GGD Brabant en Zeeland - in de persoon van de heer Jans, Medisch milieukundige en inhoudsmanager Bureau Gezondheid, Milieu en Veiligheid - een alarmbrief verstuurd, waarin hij schrijft dat een onderzoek naar de gezondheidseffecten van de intensieve veeteelt in het slop dreigt te raken, doordat provincie en rijk de verantwoordelijkheid voor zulk een onderzoek naar elkaar afschuiven. Jans wijst er in zijn brief op dat onderzoek - zeker naar de effecten van de uitstoot van fijnstof - belangrijk is, omdat er concrete aanwijzingen zijn dat de bestaande veeteeltbedrijven al mede oorzaak zijn van problemen aan de luchtwegen bij omwonenden.

Ondertussen ligt er nog steeds een motie, die van Jacobi en Koopmans - in de Tweede Kamer met meerderheid aangenomen, waarin gevraagd wordt naar onderzoek naar de effecten van de intensieve veehouderij op de volksgezondheid. De heer Waalkens heeft op 11 december jl. gevraagd waarom die motie nog niet uitgevoerd is en stelde dat er op dit maatregelen genomen moesten worden. Die maatregelen blijven uit.

Wat in ieder geval uit de discussie in Brabant en de Tweede Kamer duidelijk wordt is dat de gezondheidsrisico's nog niet goed genoeg onderzocht zijn, terwijl er wel degelijk voldoende aanleiding is te veronderstellen dat die risico's er zijn! U heeft als Statenleden in de discussie in de commissie Fysiek Domein naar ons idee terecht duidelijkheid gevraagd aan het College van Gedeputeerde Staten. Indien die duidelijkheid er niet komt, zo hebben wij begrepen, dient de ontwikkeling van megastallen vooralsnog gestopt te worden. U begrijpt dat wij u graag houden aan dat standpunt.

Tot slot - mijnheer de voorzitter - wil ik u nog wijzen op de brief die wij u deze week - samen met een groot aantal belangengroepen elders uit Nederland - gestuurd hebben.

In die brief hebben wij nog eens een groot aantal onderzoeken onder uw aandacht gebracht, die aangeven welke gezondheidsrisico's de megastallen met zich meebrengen. Het heeft vele tientallen jaren gekost om de overheid te overtuigen dat – bijvoorbeeld – asbest tot doden leidt. Het heeft vele doden gekost, voordat die overheid maatregelen nam tegen de asbestbedreiging, omdat ze de belangen van met name Eternit voor de economie zo groot vonden. Dat leidt nu tot enorme onkosten om asbest te verwijderen, maar meer nog tot grote schadeclaims van de slachtoffers van asbest. Wij hopen als burgers die geconfronteerd worden met de plannen voor megastallen, dat de overheden met de gezondheidsrisico's, voortkomend uit de intensieve veeteelt, zorgvuldiger en vooral daadkrachtiger omgaat, zodat wij over een tiental jaren geen schadeclaims hoeven indienen. U kunt ons daar vandaag voor beschermen. Wij roepen u dan ook vandaag in die zin te besluiten.

Bedankt voor uw aandacht.